СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Албена Георгиева Гьонова (Софийски университет „Св. Климент Охридски", Биологически факултет), член на научно жури за заемане на академична длъжност „доцент" по професионално направление 4.3. Биологически науки (специалност Зоология на безгръбначните животни – Ентомология, Биостатистика), заповед РД-38-258/18.05.2026 год.

Общо представяне на процедурата и кандидата

В конкурса, обявен в ДВ, бр. 29 от 24.03.2026 год., е представила заявление и пълен комплект документи за участие един кандидат – гл. ас. д-р Румяна Димитрова Костова-Бекчиева от Софийски университет "Св. Кл. Охридски". Справката за съответствие на минималните национални изисквания и тези на СУ показва, че кандидатът изпълнява и надхвърля заложените минимални изисквания по всички показатели. Кандидатът има придобита образователна и научна степен "доктор" по Ентомология (2004 г.) и е на длъжността главен асистент в СУ от 2005 г. Разпределението на точките от отделните показатели е както следва: Група от показатели В – 110 т. (при изискуеми 100); Група от показатели Г – 258 т. (при изискуеми 200); Група от показатели Д – 72 т. (при изискуеми 50).

Списъкът с научни трудове на кандидата е от 33 научни статии в списания, 2 глави от колективни монографии и 1 научно-популярна публикация. От научните публикации в списания 20 са в списания с импакт фактор и SCImago Journal Rank (SJR), 5 – в списания само с SJR и 8 – в реферирани списания в други бази данни.

За настоящия конкурс гл. ас. Костова-Бекчиева е приложила 21 научни статии в списания и 2 глави от книги, от тях в 9 е първи автор, а в 5 – втори. Разпределението на публикациите по квартили е следното – 2 в Q1, 8 в Q2, 7 в Q3 и 4 в Q4. Тя е автор в специализирани научни списания, които са с висока репутация в областта като Zootaxa, Biodiversity Data Journal, Applied Animal Behaviour Science, Journal of Hymenoptera Research и др.

Допълнително към общата оценка по конкурса, трябва да се отбележат следните дейности на кандидата:

1. свързани с учебната дейност:

а) аудиторни и извънаудиторни занятия – в бакалавърската степен на обучение води лекции и упражнения по Биостатистика на български и на английски език, упражнения и учебна практика по Зоология на безгръбначните животни; в магистърската степен – лекции и упражнения по Биологичен контрол на вредни насекоми, упражнения

по Морфология, анатомия и систематика на насекомите и Голям практикум по Ентомология;

б) работа със студенти – ръководител е на четирима дипломанти (трима успешно защитили и един настоящ дипломант);

2. свързани с научноизследователската дейност:

а) приложени в практиката резултати от научни изследвания – участие в разработка на методики за мониторинг (13 броя) и оценка на състоянието (13 броя) на видове бозайници в България към Националната система за мониторинг на биоразнообразието (ИАОС);

б) участие в проекти – общо 28 научни и приложни проекти, от тях 2 международни;

в) участие в 29 научни форума, от които 19 международни, 7 с международно участие и 3 национални;

г) активна работа с музейни колекции в големите природонаучни музеи в Европа;

д) асоцииран сътрудник е на Националния Природонаучен Музей – БАН; участник в редакционна колегия на Biodiversity Journal, в организационния и научен комитет на международен научен форум.

Приносен характер на научноизследователската дейност на кандидата

В научноизследователската работа на гл. ас. Костова-Бекчиева се очертават приноси с фундаментален и приложен характер, основно свързани с: 1). Таксономията, фаунистиката и екологията на бръмбари бегачи (Coleoptera: Carabidae), пселафини (Coleoptera: Pselaphinae) и защитени видове бръмбари; 2). Приложение на количествени методи и анализи при фаунистични и екологични изследвания; 3). Мониторинг и оценка на състоянието на редки и защитени видове животни.

Представената справка за приносите отразява коректно основните резултати от публикациите, които са изцяло в областта на обявения конкурс.

Таксономичните, фаунистичните и морфологични приноси върху твърдокрилите насекоми от сем. Carabidae са съществен дял от проучванията на кандидата. Тя работи и публикува върху изясняване на таксономичния състав на род *Trechus,* група *Trechus subnotatus* като описва нов вид за науката – *T. strandzhensis* Kostova & Bekchiev, 2023, ревизира статуса на два таксона и разработва илюстрован ключ за тяхното определяне. В групата от видове *T. obtusiusculus* провежда сравнителен анализ с типов материал и за първи път описва мъжкия екземпляр на *Trechus bohemorum* Pawłowski, 1973. Разширени са фаунистичните познания за бръмбарите бегачи чрез актуализиране на данните за разпространението на представители от групата *Trechus subnotatus,* съобщава за нови

видове и находища от семейство Carabidae за фауната на България, Турция и други балкански държави. Съществен принос имат и проучванията върху видовия състав на карабидната фауна в Странджа, съобществата им в реликтните гори от бяла и черна мура на Пирин, Рила и Витоша планина и пещери в Западна Стара планина.

Изследванията на гл. ас. Костова-Бекчиева допринасят съществено и за таксономията и познанията за разпространението на подсемейство Pselaphinae (Staphylinidae) с описанието на нов за науката вид *Bythinus tridentus* Bekchiev & Kostova, 2025 и установяването на редица видове за първи път за българската фауна. Допълнени са данните за фауната на пселафините в Западна Турция (включително описание на два нови за науката вида), Рила, Пирин и Стара планина, както и за разпространението на редки сапроксилни видове.

Изследванията на кандидата допринасят за изясняване на филогенията и пътищата на разселване на защитения буков сечко (*Morimus asper* s.l.) чрез разкриване на високо генетично разнообразие в популациите в България и откриването на уникална за Странджа генетична линия. Допълнително са получени значими нови данни за разпространението и местообитанията на редки и защитени бръмбари в България, създаване на бази данни и формулиране на препоръки за тяхното дългосрочно опазване.

Към приносите ѝ в изследването на насекомната фауна следва да се отбележи и публикуването на база данни с новогенерирани COI баркодове на видовете мравки от род *Messor*, предимно от България, която служи като основа за изясняване на таксономичния състав и филогенетичните взаимоотношения в рода на Балканския полуостров.

Гл. ас. Костова-Бекчиева активно участва в редица изследвания, насочени към изясняване на екологията, разпространението и опазването на сапроксилните бръмбари чрез интегрирането на данни от моделиране на екологични ниши, пространствено-времеви анализи и данни от гражданската наука. Важен резултат от тях са предложенията за подобряване на мерките за опазване на сапроксилните бръмбари и техните местообитания, както и в методиката за националния мониторинг на *Morimus asper* s.l.

Научно-приложните приноси на кандидата се изразяват в разработване и практическо приложение на биостатистически методи за изследване на морфологични, екологични, поведенчески и биоакустични характеристики при различни животни (бръмбарите бегачи от групата *Trechus subnotatus*, мравките от род *Messor*, дивата свиня *Sus scrofa*). Разработени са и са тествани методики за мониторинг на видове със скрит начин на живот (сляпото куче, пъстрия и степния пор), необходими за дългосрочно проследяване на популационното им състояние.

Д-р Костова-Бекчиева се отличва с ясен научноизследователски профил като ентомолог в областта на колеоптерологията, изследване и опазване на биоразнообразието в България и на Балканите. Нейната академична и изследователска експертиза в приложението на биостатистическите методи в изследвания на различни видове безгръбначни и гръбначни животни, я правят един от търсените и ценени експерти, както за научна и проектна работа, така и като консултант към държавни институции като МОСВ и отделните му звена. Тя работи активно с колеги от различни научни институции и от неправителствени организации по научни проблеми и проекти, свързани с опазване на биоразнообразието.

Имам преки наблюдения върху академичното развитие на д-р Румяна Костова-Бекчиева още от периода на нейното обучение в катедрата по Зоология и антропология на СУ. Определено тя се е доказала през годините като всеотдаен преподавател, отговорен към поетите ангажименти и умение да работи в екип. Бих препоръчала да подготви и публикува учебни материали по дисциплините, които извежда, особено по Биостатистика, която е предизвикателство за студентите. По отношение на научните разработки се надявам да продължи своята активна работа, в която успешно прилага съвременен, интегративен подход.

Заключение

Представените документи и научни трудове определят гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева като преподавател и научен експерт в областта на обявения конкурс, който напълно покрива изискванията на Закона за развитието на академичния състав в РБ, Правилника за приложението му и изискванията на Софийския университет. Тя е добре познат и изявен изследовател на твърдокрилите насекоми, съчетава успешно различни подходи и методи на изследване, с изключително активна проектна и експертна дейност, свързана с консервационно значими видове насекоми и местообитания.

Въз основа на гореизложеното убедено давам своето **положително становище** и предлагам гл. ас. д-р Румяна Димитрова Костова-Бекчиева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по направление 4.3. Биологически науки (Зоология на безгръбначните животни – Ентомология, Биостатистика).

София, 7.07.2026 г. Изготвил становището:

/доц. д-р Албена Гьонова/